

Nr 63.

Ankom till riksdagens kansli den 24 maj 1934 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående åtgärder mot statsfientlig verksamhet.

I tvenne likalydande motioner, nr 156 i första kammaren av herr *Johansson, Johan Bernhard*, m. fl. och nr 383 i andra kammaren av herr *Lindman* m. fl., vilka motioner hänvisats till lagutskott och behandlats av första lagutskottet, har yrkats, att riksdagen ville till Kungl. Maj:t avlåta en skrivelse av nedan närmare angivet innehåll rörande den pågående utredningen om åtgärder mot stats- och samhällsfientlig verksamhet.

I skrivelse den 19 maj 1933 anhöll riksdagen, att Kungl. Maj:t täcktes med det snaraste föranstalta om en förutsättningslös utredning angående åtgärder mot sådan av sammanslutningar eller enskilda bedriven verksamhet, som syftar till att med våld eller eljest på olaglig väg omstörta eller förändra Sveriges stats- och rättsordning.

Till motivering av denna anhållan anförde vederbörande utskott (första kammarens första tillfälliga och andra kammarens andra tillfälliga) i sina av kamrarna godkända, i huvudsak likalydande utlåtanden, bland annat, att tidpunkten syntes vara inne att företaga en ingående och allsidig undersökning om åtgärder mot den verksamhet, som med våldsamma eller eljest olagliga medel avsåge att omstörta vår demokratiska stats- och rättsordning. Förekomsten inom vårt land av en statsfientlig propaganda, av tydliga våldstendenser hos vissa ytterlighetsriktningar samt av en benägenhet att tillägna sig diktatoriska tankegångar hade väckt oro inom vida kretsar av vårt folk. Det borde beaktas, att den ena ytterligheten framkallade den andra samt att våld föder våld. Erfarenheterna från utlandet vore härutinnan övertygande. Det vore statsmakternas skyldighet att icke låta en utveckling fortgå som hotade samhällslugnet samt satte stats- och rättsordningen i fara. Med hänsyn till vad sålunda anförts syntes en allsidig utredning erforderlig och borde denna utredning bedrivas med all skyndsamhet.

Med anledning av riksdagens skrivelse uppdrog Kungl. Maj:t den 26 maj 1933 åt en särskild kommitté att verkställa utredning i ämnet.

I förevarande motioner yrkas, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t dels uttala, att den förväntade förslag till åtgärder i ämnet förelagt innevarande eller senast 1935 års riksdag, i följd varav den av riksdagen år 1933 begärda utredningen borde bedrivas med den skyndsamhet, som härför erfordrades, dels ock hemställa, att i förslaget upptoges bestämmelser av innehåll, att medlemskap i organisationer, syftande till att med våldsamma eller

eljest olagliga medel ändra Sveriges stats- och samhällsordning, ävensom all propaganda av enahanda art, belades med effektivt straff, i följd varav sådana organisationer skulle förklaras upplösta, allt i syfte att i lojala medborgares intresse åstadkomma ett mot tidens krav och fordringar svarande skydd för våra på den historiska utvecklingens grund byggda samhällsinstitutioner.

Beträffande de skäl, som föranlett motionärernas yrkande, får utskottet hänvisa till motionerna.

Enligt vad utskottet erinrat här ovan, har Kungl. Maj:t med anledning av riksdagens den 19 maj 1933 avlåtna skrivelse redan den 26 i samma månad tillsatt en särskild kommitté för utredning i det ämne, som beröres i motionerna. *Utskottet.*

Utskottet beaktar till fullo önskvärheten av att utredningen i fråga i enlighet med riksdagens i skrivelsen gjorda uttalande bedrivs med all möjlig skyndsamhet och att det förslag, vartill utredningen kan föranleda, snarast föreläggas riksdagen. Enligt vad som tillkännagivits torde kommitténs uppdrag kunna väntas slutfört under loppet av innevarande år.

Det synes fördenskull icke påkallat, att riksdagen avlåter skrivelse till Kungl. Maj:t i syfte att ytterligare påskynda utredningen. Utskottet anser icke heller erforderligt, att riksdagen i detta sammanhang tager under övervägande de synpunkter, som enligt motionärernas förmenande vid utredningen borde vinna särskilt beaktande.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motioner icke måtte till någon riksdagens
åtgärd föranleda.

Stockholm den 24 maj 1934.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerman*, *Anderson* i Hägelåkra, *Larson* i Ler-dala, *Svenson* i Eskhult, *Öhman*, *Branting*, *Wijkström* och *Heüman*;

från andra kammaren: herrar *Linnér*, *Lindqvist*, *Nilsson* i Antnäs, *Hedlund* i Östersund* och *Sjögren*, fru *Östlund** samt herrar *Olsson* i Rimforsa och *Gardell* i Stenstu.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.